

SISARUKSET OVAT LOTTOVOITTO

Pamela Tola kasvoi perhekodissa, jossa oli ensimmäiset vuodet seitsemän lasta.
Sisarussuhteista tuli hänelle elämän kantava voima.

Pamela Tola sai hyvää harjoitusta ohjaajan ammattiin jo perhekodissa, jossa perheen lapset tekivät yhdessä videoita. Kuva vasemmalla Tolan ohjaaman Swingers-elokuvan kuvauksista. Oikealla Pamela sijaisisarensa Eevan kanssa.

TEEMA

Koko perheen juttu

TEKSTI KIRSI-MARJA NURMINEN KUVA ANNI SUIKKANEN / FILMIKAMARI

Näyttelijä-ohjaaja **Pamela Tola** sijoitettiin sisarusensa kanssa pohjoiskarjalaiseen perhekotiin, kun Tola oli 10-vuotias. Perhekodin tytär **Eeva Muttonen** oli tuolloin 4-vuotias. Suhde Eevaan on säilynyt ja vain vahvistunut sen myötä, kun molemmista on tullut aikuisia ja molemmat myös asuvat nykyisin pääkaupunkiseudulla.

– Olemme hyvin läheisiä. Jossain vaiheessa ajattelin, etten voi ihan kaikkea Eevalle kertoa, kun hän on pikkusisko. Mutta ikäeromme on vuosien myötä pienentynyt, hymyilee Tola.

Tola ja Muttonen ovat molemmat sitä mieltä, ettei sisaruus riipu pelkästään biologiasta vaan siitä, millainen suhde lasten välille muotoutuu.

– Kun kasvaa perhekodissa, ei pysty itse valitsemaan sisarusiaan. Joku toinen yhdistää meidät lapset. Toisaalta minulla on vapaus sen suhteen, että saan kokea sijoitetut lapset yhtä lailla aidoiksi sisaruksiksi, vaikka usein minulle sanotaan, että eiväthän ne ole oikeita sisaruksia. Tästä minä ja jokainen perheemme lapsi on saanut itse päättää. Siksi isossa sijaisperheessä perheenjäsenet voivat kokea perheen eri tavalla. Minäkin olen tuntenut osan sisaruksistani yhden päivän, osan koko elämän, pohtii Muttonen.

– Kuka tahansa uusi tulija on hyväksytty osaksi perhettä, mutta läheinen ihmissuhde voi olla silti eri asia, täydentää Tola.

Tola ehti asua perhekodissa kahdeksan vuotta. Perhekodissa oli pitkään seitsemän lapsen ja nuoren tiivis porukka, joka sai touhuta yhdessä, ”perheen peruskallio”.

– Minulla oli yhteinen huone, vaatekaappi ja päiväkirja yhden sijaisisareni kanssa. Olimme silloin erottamattomia. Elämä pyöri pitkälti sisarusten ympärillä, enkä niinkään hengailut koulukavereiden kanssa. Sain mellastaa haluni mukaan, ja muut olivat messissä. Uin innoissani uuteen perheeseen ja sisarussuhteisiin, Tola kuvailee.

Omat vanhempansa menettäneelle Tolalle sisarukset olivat ja ovat elämän kantava voima.

– Sisarukseni ovat varmasti yksi selitys sille, miksi minä olen selviytynyt vaikeista kokemuksistani. Perhekodin vanhempiin suhteen luominen oli hankalampaa, kuten sijoitetuilla lapsilla ja nuorilla usein on. Vaikka vanhemmalle on iso tarve, ei silti halua antaa sitä paikkaa vieraille ihmiselle, ja luottamuksen syntyminen vie aikansa. Lapsena kamppailinkin monien vaikeiden tunteiden kanssa, joita en pystynyt ymmärtämään. Sisarukset sen si-

jaan olivat kuin lottovoitto. Sain uusia kavereita ja tyyppejä, joiden kanssa toteuttaa kaikkia juttuja. Yhteisöllisyys oli korjaavaa.

Kaikki oli sallittua

Muttosen vanhemmat antoivat lapsille mahdollisuuden kokeilla erilaisia harrastuksia ja etsiä sitä omaa juttua.

– Asuimme niin metsässä, että joka paikkaan tarvittiin kuskia. Samalla tuli juteltua monista asioista, muistaa Tola.

– Vanhempani olivat avoimia sen suhteen, että ai tällainen juttu kiinnostaa tänään. Ja sitten he lähtivät tukemaan lasta tämän kiinnostuksen vaalimisessa. Kaikki oli sallittua. Ja harrastukset myös yhdistivät meitä lapsia.

Tola innostui elokuvien tekemisestä. Vanhemmat hankkivat videokameran ja rohkaisivat kokeilemaan.

– Ensin kasvatti-isä kuvasi, ja kun opimme kuvaamaan itse, häädimme hänet pois paikalta. Kukaan ei koskaan estänyt tekemästä mitään, vaikka elokuvamme olivat aika poskettomia. Illoinen musiikki vain soi, vaikka tapahtui mitä kauheita. Vanhemmat eivät koskaan myöskään arvostelleet tekemisiämme, vaan he olivat sitä mieltä, että hyvä, kun teette.

– Isä hankki metsästysluvankin ihan sen takia, että yksi nuorista innostui metsästyksestä – vaikka hän oli sivari, nauraa Muttonen.

Sijaisvanhemmuus ei ole suorittamista

Hyvä sijaisvanhempi antaa sijoitetulle lapselle tai nuorelle aikaa ja tilaa olla oma itsensä.

– Ei sijaisvanhemman tarvitse olla mikään tunnegeru. Tärkeää on avoimuus ja sen hyväksyminen, ettei kaikkea voi ennakoita. Moni pitää sijaisvanhemmuuden rimaa liian korkealla. Sijaisvanhemmuudessa ei kuitenkaan ole kyse suorittamisesta. Sijoitetulle lapselle kokemus tavallisesta elämästä ja porukkaan pääsemisestä – vaikka vain lyhytaikaisesti – on todella merkityksellistä. Vaikka aina ei voi onnistua, on silti vaikuttanut lapsen elämään ja jopa pystynyt muuttamaan sitä lopullisesti, muistuttavat Muttonen ja Tola.

Tola toimii tämän syksyn Ajoissa kotiin -kampanjan suojelijana. Tehtävään oli helppo suostua.

– Sijaisvanhemmuus on pohjattoman tärkeää työtä. Jos oma sydän on auki apua tarvitseville lapsille, niin kannattaa katsoa tämä kortti! ■